

19. Üniversite Öğrencilerinin Platform Kullanım Amaçlarına Göre Sosyal Ağ Yorgunluk Düzeylerinin Belirlenmesi¹

Nihal ACAR²

APA: Acar, N. (2024). Üniversite Öğrencilerinin Platform Kullanım Amaçlarına Göre Sosyal Ağ Yorgunluk Düzeylerinin Belirlenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (42), 286-298. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13980471>

Öz

Toplumlar, günümüzde sosyal ağ kullanımını benimsemiştir. Üniversite öğrencileri ise sosyal ağların var olduğu bir zamana doğduğu için sosyal ağları en çok kullanan yaş grubunda yer almaktadır. Bu durum üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarının sonuçları ve etkilerine yönelik araştırmaların yapılmasını gerekli kılmıştır. Alanyazında genel olarak üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçları, türleri ve sıklıklarına yönelik araştırmalar yer almıştır. Daha az araştırmada ise sosyal ağ kullanım amaçlarının bağımlılık, akademik başarı ya da kaygı gibi bir dizi ruhsal sorun ile ilişkisi incelenmeye çalışılmıştır. Son dönem araştırmalarda ise üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarının neleri etkilediği ya da nelerden etkilediğine yönelik daha fazla araştırmanın yapılmasına ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır. Araştırma, bu önerilerden hareketle yapılandırılmıştır. Bu araştırmada sosyal ağ kullanım amaçları farklı bir açıdan ele alınmış, alanyazında yeni yer edinmeye başlayan sosyal ağ yorgunluğu ile ilişkisi incelenmiştir. Nicel desen ile inşa edilen araştırma, kolayda örnekleme tekniğinde Türkiye’de eğitim-öğretim gören 433 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırma sonunda öğrencilerin sosyal ağ yorgunluk düzeylerinin orta seviyede olduğu, sosyal ağ kullanımından duydukları hoşnutluğun ve rahatlama hissini psikolojik/fiziksel yorgunluğa yol açtığı saptanmıştır. Araştırmada öğrencilerin, sosyal ağları en fazla eğitim ile sosyal etkileşim/iletişim amaçlı kullandıkları belirlenmiştir. Yapılan çoklu regresyon analizinde öğrencilerin, sosyal ağları sosyal etkileşim/iletişim ve eğitim amaçlı kullanmalarının sosyal ağ yorgunluğuna neden olduğu anlaşılmıştır. Elde edilen bu sonuçlardan hareketle öğrencilerin, gelecekte sosyal ağ kullanımlarında mola verebileceği ya da hesaplarını silebileceği düşünülmektedir. Araştırmanın sonunda öğrencilerin sosyal ağ kullanım sıklıklarının sınırlanması önerilmektedir. Böylece öğrencilerin sosyal ağ yorgunluk düzeylerinin azalması ile fiziksel/psikolojik belirtilerin de hafifleyebileceğini öngörülmektedir.

Anahtar kelimeler: Üniversite öğrencileri, sosyal ağ kullanım amaçları, sosyal ağ yorgunluğu

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: 7

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 26.07.2024-**Kabul Tarihi:** 20.10.2024-**Yayın Tarihi:** 21.10.2024; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.13980471>

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Yeni Medya ve İletişim Bölümü / Assist. Prof. Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Communication, Department of New Media and Communication (Sivas, Türkiye), **eposta:** nihalacar@cumhuriyet.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0003-1552-5654>, **ROR ID:** <https://ror.org/04f81fm77>, **ISNI:** 0000 0001 2259 4311, **Crossref Funder ID:** 501100002966

Determining Social Network Fatigue Levels of University Students According to Their Platform Usage Purposes³

Abstract

Societies have adopted the use of social networks today. University students are in the age group that uses social networks the most because they were born in a time when social networks existed. This situation has made it necessary to conduct research on the results and effects of university students' social network usage purposes. The literature generally includes research on the purposes, types and frequencies of social network usage of university students. Less research has attempted to examine the relationship between social network usage purposes and a number of psychological problems such as addiction, academic success or anxiety. Recent studies have emphasized that there is a need for more research on what affects university students' social network usage purposes. The research was structured based on these suggestions. In this research, the purposes of social network usage were discussed from a different perspective, and its relationship with social network fatigue, which has just begun to gain a place in the literature, was examined. The research, which was constructed with a quantitative design, was conducted with 433 students studying in Turkey using the convenience sampling technique. At the end of the research, it was determined that the social network fatigue levels of the students were at a medium level, and the satisfaction and feeling of relaxation they felt from using the social network caused psychological/physical fatigue. In the research, it was determined that students mostly use social networks for education and social interaction/communication purposes. In the multiple regression analysis, it was understood that students' use of social networks for social interaction/communication and education purposes caused social network fatigue. Based on these results, it is thought that students may take a break from using social networks or delete their accounts in the future. At the end of the research, it is recommended to limit the frequency of social network usage of students. Thus, it is predicted that as students' social network fatigue levels decrease, their physical/psychological symptoms may also alleviate.

Keywords: University students, social network usage purposes, social network fatigue

³ **Statement (Thesis / Paper):** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.
Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.
Funding: No external funding was used to support this research.
Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.
Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.
Similarity Report: Received - Turnitin, Rate: 7
Ethics Complaint: editor@rumelide.com
Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 26.07.2024-**Acceptance Date:** 20.10.2024-**Publication Date:** 21.10.2024; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.13980471>
Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Giriş

Bilgisayar teknolojisinin internet ile evrilmesi sonucunda toplumların iletişim kurma şekillerinde farklılaşmalar görülmüştür. Web teknolojisinin sunduğu karşılıklı çevrim içi ortam sosyal ağ olarak adlandırılan yeni bir iletişim kanalını toplumun kullanımına sunmuştur. İnternet teknolojisinin ortaya çıkarttığı iletişim uygulamalarından ilki sosyal ağlardır (Edosomwan, 2011, s. 2). Sosyal ağ, web 2.0'ın diğer uygulamalarından farklı olarak sanal alanın kolektif şekilde oluşturulmuş dijital ortamıdır. Kullanıcılar karşılıklı etkileşim ve bireysel paylaşımlar ile sosyal ağlarda iletişim kurmaktadır. Buna bağlı olarak bir sosyal ağı, gerçek hayattaki fiziki sosyalleşmenin sanal hali olarak tanımlamak mümkündür. Selvi Darling ve Kalarani'ye (2020, s. 2) göre sosyal ağ, sanal toplulukların oluşturulması ile düşüncelerin, bilgilerin kullanıcılar ile paylaşımını sağlayan bilgisayar tabanlı bir teknolojidir. İnternet tabanlı dijital bir iletişim uygulaması olan sosyal ağlar ortak ilgi alanları olan kullanıcıların bir araya gelmesi ile oluşmaktadır (Ijeh ve Iburho, 2023, s. 4401). Sosyal ağların temelinde profil, kullanıcı, içerik, paylaşım, etkileşim yer almaktadır. Sosyal ağlar, çevrim içi ortamlarda bir profilin oluşturulması ile bilgi, fotoğraf, video paylaşımı yapılabilen web tabanlı bir uygulamadır (Erdem, 2017, s. 11; Çam, 2023, s. 63). Sosyal ağlar, kişilere fayda sağlayan bir bilgi kaynağıdır (Topçu ve Erdoğan, 2023, s. 109).

Televizyon, radyo, gazete, dergi gibi geleneksel iletişim araçlarından sosyal ağlar gibi yeni medya araçlarına geçişte temel nokta internet ve bilgisayarların iletişim odaklı kullanılması olmuştur. Özellikle web 2.0'ın geliştirilmesi ile kişiler arası anlık iletişim süreci başlamıştır. Ortak sanal ortamdaki paylaşımlar ile sosyal ağların ilk örnekleri verilmiştir. Sosyal ağlar, internet ve bilişim teknolojilerin gelişimine paralel olarak 4 farklı aşamanın sonunda belirginleşmiştir. (1) İlk aşamada (1978-1990) ağ teknolojisi ve bilgisayarların gelişimi ile sosyal ağların kurulumu sağlanmış; (2) keşif aşamasında (1991-2003) World Wide Web'in (www) uzantılar ile internette yer alması sonucunda kişiler bir profile sahip olmuş, kullanıcılar sanal ortamlarda yer almış; (3) büyüme aşamasında (2004-2006) Facebook'un küresel kullanıma sunulması ile profil oranları yükselmiş, MpSpice, WikiPedia, Second gibi farklı sosyal ağlar ortaya çıkmış; (4) geçiş aşamasında (2007-...) sosyal ağların teknik, içerik ve fonksiyonel özellikleri geliştirilmiştir (Hu ve Lin, 2013, s. 186-188). Sosyal ağlar günümüzde ise farklı tür ve versiyonları ile kullanılmaktadır. En son 5 Temmuz 2023'te Threads isimli yeni bir sosyal ağ dijital ortama sunulmuştur.

Facebook'un 2007 yılında küresel kullanıma açılması ile üyelik hızı toplumsal alan içinde artmıştır. Sosyal ağları gençler daha kolay benimsemiş, kullanımını da daha hızlı bir şekilde öğrenmiştir. Genç nesil sanal ortamın, sosyal ağların, bilgisayar ve cep telefonlarının olmadığı bir dünya ile tanışmamıştır (Babic, 2022, s. 1). Özellikle Türkiye'de genç nüfus olarak kabul edilen 15-24 yaş aralığı (Kalkınma Bakanlığı, 2013, s. 41) da Babic'in (2022) vurguladığı üzere sosyal ağların var olduğu bir zaman dilimine doğmuştur. Y kuşağının televizyon alışkanlığı gibi Z kuşağı da sosyal ağları günlük yaşamın bir parçası olarak algılamıştır.

Dijital pazarlama ajansı olan We Are Social'ın "Dijital 2024" raporunda yer alan verilere göre sosyal ağları 16-24 yaş aralığında yer alan gençlerin %75,2'si kullanmaktadır. Bu yaş aralığında yer alan gençlerin ortalama sahip olduğu sosyal ağ sayısı erkek kullanıcılarda 7.3, kadın kullanıcılarda ise 7.5'tir. Aynı raporda gençlerin sosyal ağ kullanım amaçları da belirlenmeye çalışılmıştır. Kemp (2024, s. 221-222) genç kuşağın sosyal ağları; iletişim kurmak, boş zamanları geçirmek, video ve televizyon izlemek, içerik oluşturmak gibi amaçlar için kullandıklarını belirtmiştir. İlgili alanyazında da her yaş grubundan kişilerin sosyal ağ kullanım nedenleri, amaçları ve motivasyonları belirlenmeye çalışılmıştır. Çünkü sosyal ağlar kişiler tarafından farklı amaçlar doğrultusunda kullanılmaktadır (Köksal, 2022, 228).

Sosyal ağlar, insanın sosyal bir varlık olmasından dolayı toplumsal yaşamın bütün alanlarında kullanılmaktadır. Sosyal ağları günümüzde kişiler; bilgilenme, paylaşım, alışveriş ve sağlık hizmetlerine kadar farklı alanlarda kullanılmaktadır (İnce ve Koçak, 2017, s. 737). Yavuz'a (2020, s. 103) göre ise sosyal ağlar kişiler tarafından mutluluk, stres, depresyon, yalnızlık gibi sosyo-psikolojik/duygusal durumların ifadesi olarak kullanılmaktadır. Alanyazında sosyal ağ kullanım ve amaçlarının neler olduğu ergenler (Üstündağ, 2021), lise öğrencileri (Akyürek, 2020), üniversite öğrencileri (Selvi Darling ve Kalarani, 2020; Akinwalere ve Adeosun., 2022), kurumlar (Kılınç, 2020; Oppen, 2023), akademisyenler (Meishar-Tal ve Pieterse, 2017; Babic, 2019; James vd., 2022) özelinde incelenmiştir.

Sosyal ağ araştırmaları (Erdemci, 2017, Subair vd., 2019; Aras, 2021; Akinwalere ve Adeosun, 2022; Ijeh ve Iburho, 2023; Agojo vd., 2023) çoğunlukla üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarını belirlemeye yönelik yapılmıştır. Sosyal ağlar, modern toplumların bir gerekliliği haline geldiği için üniversite öğrencileri tarafından yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (Aras ve Peker, 2021, 658). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağları günlük hayatın bir parçası olarak kabul etmesinden dolayı kullanım oranları daha yüksektir (Demir, 2022, s. 56). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarına yönelik farklı örneklerde farklı ülkelerde araştırmalar gerçekleştirilmiştir. Adesope ve Ogan Charles (2015, s. 6), Yılmazsoy ve Kahraman (2018, s. 219) ile Ijeh ve Iburho (2023, s. 4401) eğitim; Sağlam ve diğerleri (2020, s. 2020, s. 166) ile Başoğlu ve Yanar (2023, s. 10) sosyal etkileşim-iletişim; Mert Karadaş ve diğerleri (2021, s. 16) gündemi takip etmek, Akyüz ve diğerleri (2021, s. 1) ise haber üretmek, dağıtmak ve tüketmek gibi amaçlardan dolayı üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullandıklarını saptamıştır. Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarının belirlenmesine rağmen olgunun neleri etkilediği ya da nelerden etkilendiğine yönelik araştırmaların sayısı görece azdır. Bu durum gençler tarafından popüler bir şekilde kullanılan sosyal ağların teorik ve ampirik gelişimini yavaşlatmıştır. Diğer açıdan ise gençler üzerinde bıraktığı olumsuz etkilerin incelenmesi de ötelenmiş gibi görünmektedir. Az sayıdaki araştırmada sosyal ağ kullanımının değişkenler ile ilişkilendirilmeye çalışıldığı ve gençleri nasıl etkilediği saptanmaya çalışılmıştır. Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçları ağırlıklı olarak sosyal medya bağımlılığı (Çömlekçi ve Başol, 2019), internet bağımlılığı (Ağırtas ve Güler, 2020), kaygı (Babic, 2019; Arslan vd., 2023) değişkeni ile betimlenmeye çalışılmıştır. Dumford ve diğerleri (2023, s. 8) öğrenciler ile yeni yapılacak araştırmaların farklı değişkenler bağlamında yapılmasının sosyal ağ kullanımına yönelik daha zengin veriler ortaya çıkartabileceğini öne sürmektedir. Shafiq ve Parveen (2023, s. 9) de yeni bulgular saptamak üzere farklı ülkelerde yer alan üniversite öğrencileri ile sosyal ağ kullanım amaçlarına yönelik araştırmaların yapılmasını tavsiye etmektedir. Ökten (2023, s. 238) bu yaş grubunun sosyal ağları aktif kullandığı için kullanımlarının incelenmesini önermektedir. Acar ve Gülnar (2023b, s. 147) da Türkiye'de sosyal ağ kullanan genç oranı yüksek olduğu için bu grup ile sosyal ağ yorgunluğu araştırmalarının yapılmasını tavsiye etmektedir. Sosyal ağ yorgunluğu kavramı ilk kez Ravindran ve diğerleri (2013) tarafından klinik ve mesleki araştırmalarda açıklanan tıbbi yorgunluğun özelliklerini karşılayan nedenlerin, online topluluklara uyarlanması ile betimlenmeye çalışılmıştır (Acar ve Gülnar, 2023b, 511). Kavram, sosyal ağ kullanımından sonra ortaya çıkan öfke, kızgınlık, stres, bunalma ile sosyal ağ kullanım amaç ve sıklığındaki azalmaya gönderme yapmaktadır (Ravindran vd., 2013, s. 431). Sosyal ağ yorgunluğu, sosyal ağ kullanıcılarında ortaya çıkan fiziksel ve ruhsal belirtiler ile kendini gösteren olumsuz bir durumdur. Yapılan bazı araştırmalarda (Acar ve Gülnar, 2023c, s. 436) sosyal ağ yorgunluğuna maruz kalan kişilerde depresyon, anksiyete, stres, tükenme, bıkkınlık, halsizlik gibi bazı semptomların belirginleştiğine yönelik sonuçlar sunulmuştur. Sosyal ağ yorgunluğu yeni geliştirilen bir kavram olduğu için araştırmacılar, gelecekteki çalışmaların yeni değişkenlerde (Ravindran vd., 2014), farklı ülkelerde (Cao ve Sun, 2018) ve değişik yaş gruplarında (Guo vd, 2020) yapılmasını önermektedir. Bu araştırma, alanyazındaki öneriler ışığında üniversite öğrencilerinin sosyal ağ yorgunluk düzeylerinin sosyal ağ

kullanım amaçlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlenmeye yönelik nicel desen ile inşa edilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Alanyazın incelendiğinde sosyal ağ yorgunluğu olgusunun özellikle Türkçe literatürde yeni yeni çalışılmaya başlandığı görülmektedir. Bu araştırma, genelde olguyu literatüre farklı açılardan kazandırmayı hedeflemiştir. Özel de ise aşağıda yer alan araştırma sorularına cevap aranmıştır. Bunlar;

Araştırma sorusu 1: Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçları nelerdir?

Araştırma sorusu 2: Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ yorgunluk düzeyleri hangi seviyededir?

Araştırma sorusu 3: Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ yorgunluk düzeyleri ile sosyal ağ kullanım amaçları arasında bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Çalışmanın bu başlığının altında araştırmanın türü, katılımcılara ait bilgiler, veri toplama araçları, kullanılan istatistiksel teknikler, bulgular ve analizlere ilişkin bilgiler verilecektir.

Araştırmanın Türü

Araştırma, nicel desen tasarımında yapılandırılmıştır. Fraenkel ve diğerlerine (2012) göre nicel araştırmaların amacı olgular arasındaki ilişkileri tahmin ederek, bunları anlamaya çalışmaktır. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçları ile sosyal ağ yorgunlukları arasındaki ilişkinin doğasını anlamak için açıklayıcı araştırma türü kullanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de bulunan yüksek öğretim kurumlarında eğitim-öğretim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem hacmi ve sayısına dair ise literatürde farklı bakış açıları bulunmaktadır. Tabachnick ve Fidell’e (2013, s. 618) göre yapılması planlanan nicel araştırmalar için en az 300 kişi gerekmektedir. Tavşancıl (2014, s. 51) ise veri toplama aracındaki madde sayısının 10 katının da yeterli olduğunu belirtmektedir. Alanyazındaki bu görüşlerden hareketle bu araştırmanın örneklemini için 433 üniversite öğrencisi çalışmaya dahil edilmiştir. Böylece her iki görüşünün de kriterleri sağlanmıştır.

Veriler, kolayda örnekleme yöntemi ile toplanmıştır. Kolayda örnekleme araştırmacıya zaman ve maliyet açısından avantaj sağladığı için alanyazında sıklıkla kullanılmaktadır. Bu örnekleme türü evreni en iyi şekilde temsil edeceği, kişilerden bilgiyi toplamayı kolaylaştıracağı ve katılımcıların sorulara eksik cevap vermeyeceği olasılıklarından dolayı sıklıkla kullanılmaktadır (Ergin, 1994, s. 3). Bu nedenlerden dolayı Erciyes Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi ve Aydın Menderes Üniversitesi’nde eğitim öğretim gören öğrencilere online anket yöntemi ile erişim sağlamıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın bu kısmında öncelikli olarak katılımcılardan veri toplanabilmesi için Sivas Cumhuriyet

Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu'ndan 14/09/2023 tarih ve 2023/1 no'lu karar ile izin alınmıştır. Araştırma sorularını cevaplayabilmek için iki farklı ölçek ve sosyo-demografik soru formu kullanılmıştır. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini betimlemek için kullanılan soru formu araştırmacı tarafından tasarlanmış olup öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, bölümü, sınıfı, kullandıkları sosyal ağ türü ile sıklığını betimlemeye yönelik bilgiler elde edilmek istenmiştir.

Araştırmada, üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarını belirlemek için Karal ve Kokoç (2010) tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Ölçek toplamda 14 madde ve 3 faktörden oluşmaktadır. Sosyal etkileşim ve iletişim faktöründe 7, tanıma ve tanınma faktöründe 3, eğitim faktöründe ise 4 madde yer alan ölçeğin toplam Cronbach's α katsayısı 0.83'tür. Sosyal ağ yorgunluğunu belirlemeye yönelik ölçek ise Maier ve diğerleri tarafından 2012 yılında geliştirilmiştir. Toplamda 18 maddeden oluşan ölçeğin duygusal tükenme, agresif davranma, tatmin etme ve gelecekteki kullanım niyeti olmak üzere 4 faktörü bulunmaktadır. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması Ünal (2019) tarafından yapılmış ve Cronbach α katsayısı 0,86 olarak hesaplanmıştır.

Veri Analizi

Araştırmada, bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirleyebilmek için çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sorularının yanıtlanmasında SPSS 17 isimli analiz programı kullanılmıştır.

Analizlere başlamadan önce ölçeklerin örneklemi temsil gücü incelenmiştir. Bunun için veri setinde yer alan sosyal ağ kullanım amaçları ölçeği (SAKAÖ) ile sosyal ağ yorgunluğu ölçeklerine (SAYÖ) KMO (Kaiser-MeyerOlkin) ve Bartlett testi uygulanmıştır. SAKAÖ'nün KMO değeri .87,3 ve Bartlett testi değeri ise 1825.966 ($p < .05$), SAYÖ'nün ise KMO değeri .86,2 ve Bartlett testi değeri ise 3344,544 ($p < .05$) anlamlı olarak saptanmıştır. Bu katsayılar ile ölçeklerin örneklemi temsil ettiği anlaşılmıştır. Üniversite öğrencilerden toplanan verilerin dağılımına ait de işlem yapılmıştır. Uygulanan çarpıklık basıklık analizi sonucunda elde edilen Kurtosis .234 ve Skewness .117; değerinin kabul edilen -1.5 ve +1.5 aralığında (Tabachnick ve Fidell, 2013; Erbay ve Beydoğan, 2017) olmasından dolayı veri setinin normal dağılım gösterdiği anlaşılmıştır. Bu sonuçlar ile analizlerde parametrik testlerden olan çoklu regresyon analizinin kullanılabilmesi belirlenmiştir.

Ölçeklerin güvenilirlik katsayıları da hesaplanmıştır. Sosyal ağ kullanım amaçlarına ait 14 maddenin genel Cronbach's Alpha katsayısı $\alpha = .85,9$ 'dur. Ölçeğin faktörlerinin güvenilirlik katsayıları: sosyal etkileşim ve iletişim $\alpha = .79,1$; tanıma ve tanınma $\alpha = .69,9$; eğitim $\alpha = .69,8$ olarak hesaplanmıştır. Sosyal ağ yorgunluğu ölçeğinin ise 18 maddesinin genel Cronbach's Alpha katsayısı $\alpha = .82,9$ olarak saptanmıştır. Sosyal ağ yorgunluğuna ait ölçeğin faktörlerine ait güvenilirlik katsayıları: duygusal tükenme $\alpha = .86,8$; agresiflik $\alpha = .80,8$; tatmin olma $\alpha = .83,99$; ve gelecekteki kullanım niyeti $\alpha = .56,8$ olarak ölçülmüştür.

Bulgular

Araştırmanın bu kısmında veri setinden elde edilen bulgular sırası ile aşağıda verilmiştir.

Katılımcılara Ait Sosyo-demografik Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin %52,4'ü kadın, %47,6'sı ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Öğrencilerin yaş ortalaması $X= 22,15$ iken en küçük öğrencinin 18, en büyük öğrencinin ise 29 yaşında olduğu anlaşılmıştır. Öğrencilerin; %34,9'u Çanakkale, %27,7'si Kastamonu, %18,8'i Aydın ve %18,5'i ise Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde eğitim-öğretim görmektedir. Öğrencilerin %54,5'i radyo televizyon ve sinema, %15,7'si gazetecilik, %12,9'u halkla ilişkiler, %9,2'si grafik tasarım ve %7,6'sı ise basım yayım teknolojileri bölümünde eğitim-öğretim görmektedir. Öğrencilerin %42,3'ü 2., %40,6'sı 1., %14,8'i 3. ve %2,3'ü ise 4. sınıfa devam etmektedir.

Katılımcıların Sosyal Ağ Yorgunluk Düzeylerine Ait Bulgular

Öğrencilerin sosyal ağ yorgunluk düzeylerini belirlemek için 5'li likert ölçeği kullanılarak frekans analizi yapılmıştır. Öğrencilerin sosyal ağ yorgunluk düzeyinin belirlenmesinde 0.80 (4/5) aralığı kullanılmıştır. Bu aralıklarda 1,00- 1,80 = çok düşük; 1,81-2,60 = düşük; 2,61-3,40 = orta; 3,41-4,20 = yüksek; 4,21-5,00 = çok yüksek olarak gruplandırılmaktadır (Şahin ve Gülnar, 2016, s. 16).

Tablo 1: Katılımcıların Sosyal Ağ Yorgunluk Düzeylerine İlişkin Merkezi Eğilim İstatistikleri

	N	En Düşük	En Yüksek	Ort.	St. Sp.
SAYÖ	443	1.00	5.00	2,94	,55863

Yukarıda yer alan tablo 1'e göre öğrencilerin genel sosyal ağ yorgunluklarının $X= 2,94$ ile orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin genel sosyal ağ yorgunluk düzeyi incelendikten sonra faktörlerdeki durumları da incelenmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Sosyal Ağ Yorgunluğu Faktörlerine Ait Merkezi Eğilim Analizi

SAYÖ Alt Boyutlar	N	Ort.	Std. Sap.
Tatmin Olma	433	3,39	,83854
Gelecekteki Kullanım Niyeti	433	3,32	,66578
Duygusal Tükenme	433	2,81	,80163
Agresif Davranma	433	2,54	1,01282

Yukarıda yer alan tablo 2'ye göre öğrencilerin sosyal ağ yorgunluk düzeylerinin en çok tatmin olma ($X= 3,39$) ve gelecekteki kullanım niyeti ($X= 3,32$) faktörlerinde yoğunlaştığı saptanmıştır. Duygusal tükenme ($X= 2,81$) ve agresif davranma ($X= 2,54$) faktörleri ise yine orta seviyede öğrencilerde sosyal ağ yorgunluğu oluşturmaktadır.

Katılımcıların Sosyal Ağ Kullanım Amaçlarına Ait Bulgular

Araştırmanın bu alt başlığında öğrencilerin sosyal ağ kullanım amaçları incelenmiştir. Katılımcıların sosyal ağ kullanım amaçlarına yönelik dağılım aşağıda yer alan tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların Sosyal Ağ Kullanım Amaçlarına Ait Merkezi Eğilim Analizi

SAKAÖ Faktörleri	N	Ort.	Std. Sap.
Eğitim	433	3,54	,73989
Sosyal Etkileşim ve İletişim	433	3,37	,74692

Tanım ve Tanınma	433	2,87	,93656
------------------	-----	------	--------

Yukarıda yer alan tablo 3'teki frekans analizi sonuçlarına göre öğrenciler sosyal ağları sırası ile eğitim ($X=3,54$), sosyal etkileşim ve iletişim ($X=3,37$) ile tanıma ve tanınma ($X=2,87$) amaçlı kullandığı görülmektedir.

Katılımcıların Sosyal Ağ Kullanım Amaçları ve Sosyal Ağ Yorgunluk Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Çoklu regresyon analizinin yapılabilmesi için ilk olarak veri setine korelasyon, normallik dağılımı, otokorelasyon ve değişkenler arasında çoklu bağlantı sorununun olup olmadığına yönelik işlemlerin yapılması gerekmektedir. Öncelikle bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki korelasyon ilişkisi incelenmiş, ilişkinin yönü belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan Pearson (r) korelasyon analizine göre değişkenlerin arasında anlamlı bir ilişkili olduğu anlaşılmıştır. Sosyal ağ yorgunluğu ile sosyal etkileşim/iletişim arasında ($r=,362^{**}$ $p>.01$), tanıma ve tanınma ($r=,247^{**}$ $p>.01$) ve eğitim alt boyutunda ise ($r=,415^{**}$ $p>.01$) pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Veri setinin normallik dağılımı da yeniden incelenmiş ve diğer yapılan bulgular ile aynı sonucu vermiştir (Skewness=.117; Kurtosis=.234). Değişkenlerin birbirleri ile olan otokorelasyonları da Durbin Watson değeri ile incelenmiş ve 2,011 olarak hesaplanmıştır. Hata terimi ile birbirini izleyen değerler arasında ilişki bulunmadığı anlaşılmıştır. Son olarak ise VIF değerleri ve tolerans değerlerinin katsayıları incelenmiştir. VIF (sosyal etkileşim ve iletişim: 1,831, tanıma ve tanınma: 1,543, eğitim: 1,462) ve tolerans değerleri (sosyal etkileşim ve iletişim: ,546, tanıma ve tanınma: ,648, eğitim: ,684) ile değişkenler arasında bir bağlantı sorunun olmadığı anlaşılmıştır. Elde edilen bu katsayılar ile veri setinin regresyon analizine uygun olduğu belirlenmiştir. Yapılan çoklu regresyon analizine ait bulgular aşağıda tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Sosyal Ağ Yorgunluğu ve Sosyal Ağ Kullanım Amaçlarına Ait Çoklu Regresyon Analizi

Model*	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Std. Katsayılar			Doğrusallık İstatistikleri	
	b	Std. Ht.		t	sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	1,878	,135	,277	13,937	,000		
Sosyal	,207	,045	,039	4,547	,000	,546	1,831
Tanım ve Tanınma	,023	,033	,114	0,702	,483	,648	1,543
Eğitim	,086	,041		2,106	,036	,684	1,462

***Model için** $R = .377^a$, $R^2 = .142$, $F = 23,667$, sig.,125; sig., .000, sig.,483, sig.,036 $p<.05$

Yukarıda yer alan tablo 4'te bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için kurulan modelde bağımlı değişken sosyal ağ yorgunluğu, bağımsız değişken de sosyal ağ kullanım amaçları olarak atanmıştır. Modelde ilk olarak sosyal ağ kullanım amaçlarının sosyal ağ yorgunluğunun bir yordayıcısı olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan çoklu regresyon analizine göre tanıma ve tanınma (sig.,483, $p<.005$) faktörü dışında diğerlerinin (sig., .000, $p<.005$, sig.,036, $p<.005$) sosyal ağ yorgunluğu ile anlamlı bir ilişkisinin olduğu görülmüştür. Model özetinde yer alan verilerden ($R^2 = .142$, $F = 23,667$, $p<.05$) hareketle sosyal ağ kullanım amaçlarının sosyal ağ yorgunluğunu yordadığı anlaşılmıştır. Böylece bağımsız değişken, bağımlı değişkeni anlamlı bir şekilde açıklamaktadır ($p<.05$).

Ayrıca bağımsız değişkenin sosyal ağ yorgunluk varyansının %14,2'sini açıkladığı görülmektedir. Son olarak ise sosyal ağ yorgunluğu ($r = ,247^{**}$ $p > .01$) ile tanıma ve tanınma faktörünün arasında anlamlı bir ilişki olmasına rağmen regresyon analizi sonucunda bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni yordamadığı saptanmıştır. Yapılan çoklu regresyon analizi sonucuna göre öğrencilerin sosyal ağ yorgunluklarının sosyal ağ kullanım amaçlarına göre değiştiği ve aralarında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma, sosyal ağların kullanılması ile çeşitli nedenlerden dolayı ortaya çıkan yorgunluğun sosyal ağ kullanım amaçları ile olan ilişkisini belirlemek üzere yapılandırılmıştır. Bu ilişkinin incelenmesi sonucunda araştırmada bazı sonuçlar elde edilmiştir. İlk olarak araştırmada katılımcıların orta seviyede sosyal ağ yorgunluğu yaşadığı saptanmıştır. Araştırmanın bu sonucu Acar'ın (2022) bulguları ile benzerlik göstermektedir. Acar'ın (2022) tüm Türkiye'de 18 yaş ve üstü yetişkinler ile gerçekleştirdiği araştırmasında katılımcıların sosyal ağ yorgunluk düzeyleri $X = 2,97$ olarak belirlenmiş iken bu çalışmada $X = 2,94$ ortalama elde edilmiştir. Örneklemen evreni temsil etmesinden dolayı tüm Türkiye'de yer alan üniversite öğrencilerinin orta seviyede sosyal ağ yorgunluğuna sahip olduğu söylenebilmektedir. Araştırmada, öğrencilerin yaşadığı sosyal ağ yorgunluğunun çeşitli nedenlerden farklı dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyal ağ yorgunluk düzeyleri en çok tatmin olma ve gelecekteki kullanım niyeti faktöründe kümelenmiştir. Araştırmada saptanan bu durum öğrencilerde bazı olumsuz sonuçların olduğuna yönelik ipuçları ortaya çıkartmıştır. İlk olarak öğrencilerin sosyal ağ kullanımından duydukları hoşnutluğun ve sosyal ağların verdiği rahatlama hissini yüksek ortalama ile psikolojik/fiziksel yorgunluğuna neden olduğu saptanmıştır. Bu sonuç, öğrencilerin sosyal ağ kullanımından duydukları memnuniyet hissini artmasına paralel olarak onların, sosyal ağ yorgunluk düzeylerinin de artmasına işaret etmektedir. Diğer açıdan ise öğrencilerin sosyal ağ kullanımından tatmin olmasına rağmen stres, sinirlilik, öfke, bunalma gibi ruhsal durumların belirginleştiği anlaşılmaktadır. Yine araştırmanın bu bulgusundan elde edilen bir başka sonuç ile öğrencilerin maruz kaldıkları orta seviyedeki yorgunluğun gelecekteki sosyal ağ kullanım niyetleri üzerinde ağlardan kopuşuna neden olabileceğine işaret etmektedir. Ravindran ve diğerleri (2014), Dhir ve diğerleri (2018), Yu ve diğerleri (2019) ile Shi ve diğerlerinin (2019) sonuçları ile de örtüşecek şekilde kullanıcıların sosyal ağlarda yaşadıkları yorgunluk nedeni ile hesaplarını belirli sürelerde pasif bırakma isteklerinin olduğu, sosyal ağlardan uzaklaşmaya başladığı, sosyal ağ kullanımına ara vermeye yöneldiği saptanmıştır. Bu durum Ravindran ve diğerlerinin (2013, s. 435-437) de vurguladığı üzere sosyal ağ yorgunluğunun beklenen olası bir sonucudur. Buradan hareketle sosyal ağ yorgunluğu yaşayan öğrencilerin gelecekte sosyal ağ üyeliklerini silebileceği, kullanımda kısa ya da uzun süreli molalar verebileceği ya da sosyal ağ kullanım sıklığı ve amaçlarında düşüşe neden olabileceğine işaret etmektedir. Bu durumun netleşebilmesi için gelecekte çok sayıda incelemenin yapılması gerekmektedir.

Araştırmanın diğer bir kısmında ise öğrencilerin sosyal ağları hangi amaçlar doğrultusunda kullandıkları incelenmiştir. Bu araştırmada öğrencilerin sosyal ağları en fazla eğitim ve sosyal etkileşim amaçlı kullandıkları saptanmıştır. Elde edilen bu sonuç Patrick ve Iburho'nun 2023 yılında üniversite öğrencileri ile yaptıkları araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir. Yine Shafiq ve Parveen tarafından yakın dönemde (2023) yapılan bir araştırmada da üniversite öğrencilerinin sosyal ağları eğitim ve sosyal etkileşim amaçlı kullandıkları belirlenmiştir. Akinwalere ve Adeosun'un (2022) araştırma bulguları da bu çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermekte ve üniversite öğrencilerinin sosyal ağları eğitim ile iletişim amaçlı kullandıklarını yönünde kesişmektedir. Demir (2022) ile Karataş ve diğerlerinin (2021) araştırma bulguları da bu çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Bazı araştırmalarda bu çalışmada

olduğu gibi sosyal ağların, tanıma ve tanınma amaçlı da kullanıldığını belirlenmiştir. Akyürek ve diğerleri (2020), Sağlam ve diğerleri, Akyürek (2020) ile Kurt ve diğerlerinin (2019) de bulgularını destekleyecek şekilde bu araştırmada da sosyal ağların üniversite öğrencileri tarafından tanınma/tanıma amaçlı kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın son kısmında ise öğrencilerin sosyal ağ yorgunluk düzeylerinin sosyal ağ kullanım amaçlarına göre durumu incelenmiştir. Başka bir ifade ile sosyal ağ kullanım amaçlarından olan sosyal etkileşim/iletişim, tanıma/tanınma ve eğitim faktörlerinden hangilerinin sosyal ağ yorgunluğuna neden olduğu ve aralarındaki ilişki sorgulanmıştır. Yapılan regresyon analizi bulgularından hareketle sosyal etkileşim/iletişim ile eğitim amaçlı sosyal ağ kullanımının, sosyal ağ yorgunluğuna neden olduğu saptanmıştır. Alanyazında yer alan araştırmalar incelendiğinde sosyal ağ yorgunluğunun neler ile ilişkili olduğunu belirlemeye yönelik yapılan çalışmalarda aşırı sosyal ağ yüklenmesi (Cao & Sun, 2018; Yu vd., 2019; Shi vd., 2020;), sosyal ağ mağduriyeti (Cao ve Sun., 2018; Acar, 2022), mahremiyet kaygıları (Bright vd., 2015) ile sosyal, hedonik ve bilişsel kullanıma (Luqman vd., 2017) yönelik betimlemelerin yapıldığı görülmektedir. Maier ve diğerleri (2012), Ravindran ve diğerleri (2014) Cao ve Sun (2018), Yu ve diğerleri (2019), Shi ve diğerleri (2020), Fu ve diğerleri (2020) ile son olarak Acar ve Gülnar (2023a, 2023b, 2023c) gelecekte yapılacak araştırmalarda sosyal ağ yorgunluğunun teorik ve ampirik kısmının zenginleşmesi için farklı bağımsız değişkenlerin kullanılmasını önermektedir. Araştırmanın bu kısmında yer alan bulguları kıyaslayacak aynı değişken alanyazında daha önce çalışılmadığı için araştırmacı da bundan sonra yapılabilecek çalışmalarda sosyal ağ kullanım amaçlarının bağımsız değişken olarak atanmasını önermektedir. Böylece sosyal ağ yorgunluğunun kavramsal çerçevesinin de genişleyeceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Acar, N. (2022). Sosyal ağ yorgunluğunun öncülleri: bir model önerisi. Yayımlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Sivas.
- Acar, N., & Gülnar, B. (2023a). Sosyal ağ yorgunluğunun öncüllerinin belirlenmesinde kullanılan modellerin betimsel içerik analizi ile incelenmesi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 2(63), 131-151.
- Acar, N., & Gülnar, B. (2023b). İletişim bilimlerinde yeni bir kavram: "Sosyal ağ yorgunluğu". *Etkileşim*, 2(12), 506-524.
- Acar, N., & Gülnar, B. (2023c). A Field study on the causes and psycho-social consequences of social network fatigue: the case of Turkey. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 13(71), 429-440.
- Adesope, Y. R. & Ogan-Charles, G. (2015). Extent of social media usage by students for improved learning in Tertiary Institution. *Journal of Mobile Computing & Application*, 2(29), 1-7.
- Agojo, K. N. M., Bravo, M. F. J., Reyes, J. A. C., Rodriguez, J. A. E. & Santillan, A. M. A. (2023). Activism beyond the streets: Examining social media usage and youth activism in the Philippines. *Asian Journal of Social Science*, 51(3), 180-187.
- Ağırtaş, A. & Güler, Ç. (2020). Sosyal medya kullanan üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı ve sosyal kaygı durumlarının değerlendirilmesi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 76-89.
- Akınwalere, I. & Adeosun, K.G. (2022). Social media usage and preference among students in tertiary institutions. *Journal of Humanities, Social Sciences and Creative Arts*, 17, 41-49.
- Akyürek, G., Kars, S., & Bumin, G. (2020). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım amaçları: ergoterapi bölümü örneği. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 7(2), 108-122.
- Akyürek, M. İ. (2020). Lise öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve sosyal medyaya ilişkin tutumları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 58-92.
- Akyüz, S. S., Kazaz, M., & Gülnar, B. (2021). İletişim fakültesi öğrencilerinin sahte/yalan haberlerle ilgili görüşlerine yönelik betimleyici bir çalışma. *Selçuk İletişim*, 14(1), 216-239.
- Aras, E. & Peker, A. (2021). Üniversite öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım amaçlarını belirleme ölçeği'nin geliştirilmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 656-673.
- Arslan, K., Abra, D., Erbaş, D., Yüceloğlu, S. & Erdugan, S. (2023). Sosyal medya bağımlılığının sosyal kaygı üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(1), 315-323.
- Babic, T. (2022). Social media in higher education research and practical insights. In, Waller, T. & Waller, K. (Eds), *Higher Education - Reflections From the Field* (2), (pp. 1-20). London: IntechOpen.
- Babic, T., Vilovic, G. & Tomic Bakic, L. (2019). The usage of social media for higher education purposes. In Bago p., vd. (Eds). *The Future Of Information Sciences Infuture 2019 Knowledge In The Digital Age*, (pp. 206-214). Zagreb: FF Press
- Baçoğlu, U. D., & Yanar, Ş. (2017). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım amaçları ve alışkanlıklarının belirlenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 6-13.
- Bright, L. F., Klieser, S. B., & Grau, S. L. (2015). Too much Facebook? An exploratory examination of social media fatigue. *Computers in Human Behavior*, (44), 148-155.
- Cao, X. & Sun, J. (2018). Exploring the effect of overload on the discontinuous intention of social media users: an s-o-r perspective. *Computers in Human Behavior*, 81, 10-18.
- Çam, S. (2023). İşletmeler açısından sosyal ağ pazarlaması. İçinde Acar, N. (Ed). *Disiplinlerarası Sosyal*

Ağ Çalışmaları (ss. 59-80). Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Çömlekçi, M. F., & Başol, O. (2019). Gençlerin sosyal medya kullanım amaçları ile sosyal medya bağımlılığı ilişkisinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(4), 173-188.
- Demir G. (2022). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sosyal medya ve sosyal ağları kullanımı. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 54-65.
- Dhir, A., Yassotorn, Y., Kaur, P. & Chen, S. (2018). Online social media fatigue and psychological wellbeing-a study of compulsive use, fear of missing out, fatigue, anxiety and depression. *International Journal of Information Management*, (40), 141-152.
- Dumford, A. D., Miller, A. L., Lee, C. K. & Caskie, A. (2023). Social media usage in relation to their peers: comparing male and female college students' perceptions. *Computers and Education Open*, 4, 1-9.
- Edosomwan, S. (2011). The history of social media and it's impact on business. *The Journal of Applied Management and Entrepreneurship*, 16(3), 79-91.
- Erbay, Ş. ve Beydoğan, H. Ö. (2017). Eğitimcilerin eğitim araştırmalarına yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 246-260.
- Erdemci, H. (2017). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarının incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 10-19
- Ergin, D. Y. (2013). Örneklem türleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(6), 91-102.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. & Hyun, H., E. (2012). How to design and evaluate research in education. United States: The McGraw-Hill Companies.
- Guo, Y., Lu, Z., Kuang, H. & Chaoyou, W. (2020). Information avoidance behavior on social network sites: information irrelevance, overload, and the moderating role of time pressure. *International Journal of Information Management*, 52, 1-12.
- Hu, Hua & Lin, D. (2013). Feature analysis of the social media. *International Workshop on Computer Science in Sports*, 77, 186-190.
- Ijeh, P. N. & Iburho, M. O. (2023). Pattern of social media usage for academic activities among students of selected Tertiary Institutions In Delta State, Nigeria. *Tuijin Jishu/Journal of Propulsion Technology*, 44(5), 4401-4411.
- İnce, M., & Koçak, M. C. (2017). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları: Necmettin Erbakan Üniversitesi Örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 736-749.
- James, D. J., Varaprasad, C., Shivamurthy, M. & Lakshminarayan, M. (2022). Purpose and pattern of usage of social media by the scientists of Krishi Vigyan Kendras in South India. *The Mysore of Agricultural Sciences*, 56(1), 81-88.
- Kalkınma Bakanlığı (2013). Onuncu kalkınma planının (2014-2018). Erişim adresi https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Planı-2014-2018.pdf (31.03.2024).
- Kemp, s. (2024). Dijital 2024. Erişim adresi <https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024/> (31.03.2024).
- Kılınç, M. (2020). Araştırma şirketlerinin sosyal medya kullanımı. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 12(1), 9-20.
- Köksal, T. (2022). Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı çerçevesinde sosyal medya uygulamaları. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(2), 225-235.
- Kurt, K., Aktaş, B., & Turan, A. H. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Tercihlerinin İncelenmesi. *Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi*, 5(1), 1-15.

- Luqman, A., Cao, X., Ali, A. Masood, A. & Yu, L. (2017). Empirical investigation of Facebook discontinues usage intentions based on SOR paradigm. *Computers in Human Behavior*, 70, 544-555.
- Maier, C., Laumer, S., Eckhardt, A. & Weitzel T. (2012). When social networking turns to social overload: explaining the stress, emotional exhaustion, and quitting behavior from social network sites's users. *European Conference on Information Systems (ECIS)*, 71, 1-13.
- Meishar-Tal, H. & Pieterse, E. (2017). Why do academics use academic social networking sites? *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 18(1), 1–22.
- Mert Karadaş, M., Koç, G., Sayar, G., Şahin, S. & Sevgi, T. (2021). Öğrenci hemşirelerin sosyal medya kullanımı, kullanım amaçları ve etik boyutu. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(1), 11-21.
- Ökten, M. S. (2023). Sosyal medya kullanım amaçları ölçeği: Üniversite öğrencileri üzerinde bir validasyon çalışması, *Mavi Atlas*, 11(2), 238-254.
- Ravindran, T., Chua, A. Y. K & Goh, D. H. (2013). Characteristics of social network fatigue. 10th International Conference On Information Technology: New Generations, 431-438.
- Ravindran, T., Kuan, A. C. Y. K & Lian, D. G. H. (2014). Antecedents and effects of social network fatigue. *Journal of The Association for Information Science and Technology*, 65(11), 2306-2320.
- Sağlam, M., Balcı, A., & Ardıç, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanım amaçlarının incelenmesi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 165-186.
- Shafiq, M. & Parveen, K. (2023). Social media usage: Analyzing its effect on academic performance and engagement of higher education students. *International Journal of Educational Development*, 98(C). 1-9.
- Shi, C., Yu, L., Wang, N., Cheng, B., Cao, X. (2020). Effects of social media overload on academic performance: A stressor strain outcome perspective. *Asian Journal of Communication*, 30(2), 179-197.
- Selvi, Darling V., & Kalarani, D. (2020). Youngster's attitude towards the usage of social media. *South African Journal of Economic and Management Sciences*, 23(9), 2-4.
- Subair, S., Tayo, S. T. A. & Deborah, O. Y. (2019). Social media: usage and influence on undergraduate studies. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology (IJEDICT)*, 15(3), 53-62.
- Şahin, M. ve Gülnar, B. (2016). İletişim korkusu ve internet kullanımı ilişkisi: Türkiye'deki üniversite öğrencileri arasında bir alan araştırması. *Selçuk İletişim Dergisi*, 9(2), 5-26.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* (5. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Topçu, Ç., & Erdoğan, M. (2022). Sosyal medya kullanıcılarının siyasal bilgilendirme sürecindeki haber alma durumlarına yönelik Türkiye geneli saha araştırması. *Yeni Medya*, (13), 106-126.
- Üstündağ, A. (2022). Ergenlerin sosyal medya kullanım amaçları ile sosyal destek algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(42), 169-190.
- Yavuz, S. (2020). A research on purposes of social media usage: theology faculty students example. *Bozok University Journal of Faculty of Theology*, 17, 99-132.
- Yavuz, S. (2020). A research on purposes of social media usage: theology faculty students example. *Bozok University Journal of Faculty of Theology*, 17, 99-132.
- Yılmazsoy, B., & Kahraman, M. (2019). Lisans ve lisansüstü öğrencilerin sosyal ağ siteleri kullanım amaçlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(1), 219-229.
- Yu, L., Shi, C., & Cao, X. (2019). Understanding the effect of social media overload on academic performance: a stressor-strain-outcome perspective. In *Proceedings of the 52nd Hawaii International Conference on System Sciences*, 2657-2666.